

v nadškofijo in metropolijo. Razstavo so popestrili še portreti škofov 20. stoletja ter dragoceni listini o podelitvi grba, in sicer iz leta 1576, ko je nadvojvoda Karl povzdignil takratnega ljubljanskega stolnega dekana in kasnejšega škofa Baltazarja Radliča v plemiški stan in mu podelil grb, ter iz leta 1898, ko je Franc grof Thurn, predsednik vlade avstro-ogrske monarhije in vodja cesarsko-kraljevega notranjega ministrstva, podelil škofovski grb Antonu Bonaventuri Jegliču.

Razstava je bila prvotno načrtovana kot predstavitev bogate zbirke listin Nadškofijskega arhiva v Ljubljani, ker pa je avtor razstave Jure Volčjak med pripravo zamenjal službo in odšel na delovno mesto v Arhiv Republike Slovenije, sta obe instituciji združili moči in pripravili skupno razstavo, saj namreč obe hranita listine imenovanj ljubljanskih škofov. Načrtovano je bilo, da bi bile na razstavi na ogled tudi skice grbov ljubljanskih škofov akademskega kiparja Petra Malija, vendar je avtor tik pred razstavo sodelovanje odpovedal. Skice grbov so bile osnova za izdelavo plastika, ki od začetka leta 2004 krasijo stopnišče iz prvega v drugo nadstropje škofijske palače v Ljubljani.

Ob razstavi je izšel tudi bogat katalog. Pripravil ga je Jure Volčjak, izdal pa Arhiv Republike Slovenije. Katalog z naslovom *Listine imenovanj ljubljanskih škofov* nam na 68 straneh podaja kratke življenjepise rezidencialnih (nad)škofov s fotografijami grbov, ki so v škofijski palači, življenjepise pomožnih škofov, dvanajst fotografij listin z regesti in katalog razstave.

Dobro obiskano odprtje razstave sta obiskala tudi oba pomožna ljubljanska škofa, katerih listini o imenovanju sta bili tudi razstavljeni, in sicer msgr. Andrej Glavan, ki ga je papež Janez Pavel II. na to mesto imenoval 13. maja 2000, ter msgr. Alojzij Uran, ki je bil imenovan 16. decembra 1992. In prav navzočnost msgr. Urana je razstavi dala še dodatno vrednost, saj je 25. oktobra 2004 prav on postal tisti 34., ki smo ga takrat pričakovali in o njem na dolgo in široko razpravljali. Pa naj še kdo reče, da arhivsko delo ni vizionarsko.

Blaž Otrin

Artur Lokar, ajdovski notar 1904–1926

Sto let potem, ko je notar Artur Lokar v Ajdovščini odprl svojo notarsko pisarno, se je Pokrajinski arhiv v Novi Gorici njegovega delovanja spomnil z razstavo, ki jo je pripravila arhivska svetovalka Lilijana Vidrih Lavrenčič. S tem je bil vizualno dopolnjen članek "V dokaz temu moj podpis in pečat" s podnaslovom "Notar Artur Lokar in njegovo službovanje v Ajdovščini od leta 1904 do 1926", ki ga je avtorica objavila leta 2002 v zborniku, posvečenem 30. obletnici ustanovitve Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici.

Artur Lokar je bil rojen 12. junija 1865 v Ajdovščini in tam je 15. junija 1926 tudi umrl. Po šolanju v

domačem kraju ter nato v Gorici in Trstu je visokošolske študije leta 1890 končal v Gradcu. Kot notarski kandidat je do konca leta 1897 služboval v Komnu, nato pa še slabo leto v Ajdovščini. Leta 1898 je bil imenovan za notarja v Kanalu. Tu je ostal do konca leta 1903. Enajstega januarja 1904 je začel opravljati notarsko službo v Ajdovščini. Lokar je bil šibkega zdravja, zato so njegovo delo pogosto opravljali notarski substituti. Kljub svoji bolehnosti pa je bil zelo dejaven na narodnem in kulturnem področju v Ajdovščini, zato je bil med prvo svetovno vojno konfiniran na Štajersko, po vojni pa so ga preganjale in celo zaprle tudi italijanske oblasti. Med domačini je bil zelo priljubljen, saj je bil mirne in plemenite narave ter velik humorist. Njegov pogreb je bil pravi narodni shod. Ob 50. obletnici smrti so mu v mestnem parku v Ajdovščini odkrili doprsni kip, delo njegovega rojaka Vena Pilon.

Lokarjev notarski arhiv – zanj skrbi Pokrajinski arhiv v Novi Gorici – je v celoti ohranjen. Prvi del predstavlja njegovo šestletno delovanje v Kanalu, drugi del pa notarske spise iz ajdovskega obdobja. V Ajdovščini je deloval dobrih dvaindvajset let in pri tem sestavil skoraj enajst tisoč spisov. Njegova zapuščina ni le zakladnica najrazličnejših pogodb, dogovorov in izjav, ki so nastali v tedanjem ajdovskem sodnem okraju, ampak tudi bogat vir informacij o ljudeh in načinu življenja v prvem četrtletju 19. stoletja na tem območju.

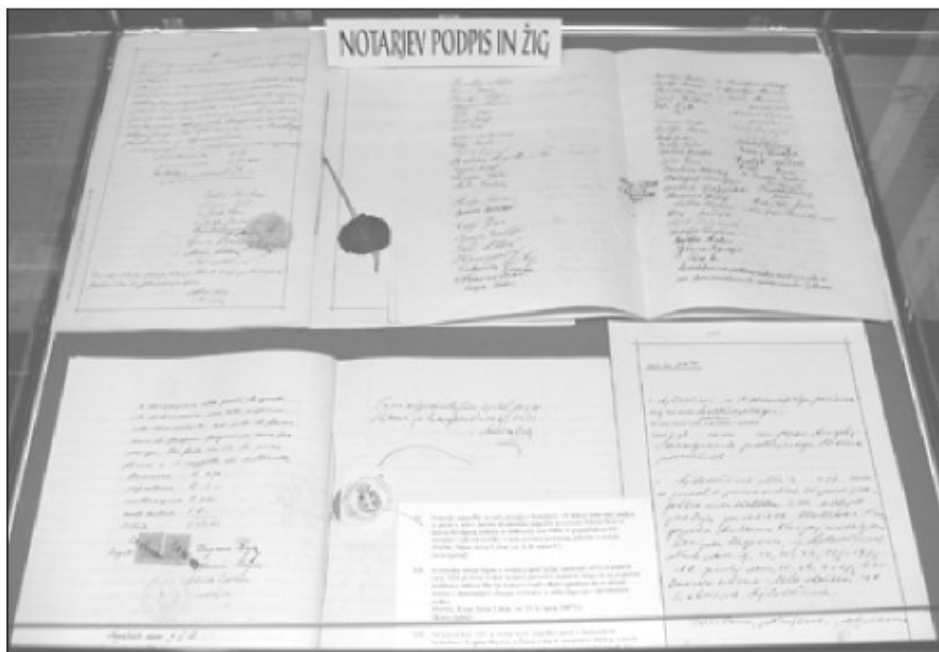
Razstava je bila med 12. januarjem in 1. marcem 2004 na ogled v Lavričevi knjižnici v Ajdovščini. Obsegala je trinajst panojev z 79 reprodukcijami arhivskih dokumentov, časopisnih virov, razglednic Ajdovščine in Šturij ter fotografijami. Na prvih dveh je bil predstavljen Lokar kot osebnost, ki si je prizadevala za kulturno in gospodarsko rast Ajdovščine. Zavzemal se je za vidnejšo vlogo Slovencev na političnem prizorišču ob zatona habsburške Avstrije oziroma vzponu fašizma v Julijski krajini. Sledila sta prikaz notarskega poslovanja v avstrijskem in italijanskem obdobju ter pregled vidnejših Lokarjevih uslužbencev in namestnikov, ki so ga nadomeščali med njegovo odsotnostjo.

Drugi del razstave je bil posvečen ljudem, ki so prihajali k notarju, ter njihovem socialnemu izvoru, poklicu in vlogi v javnem življenju. Nekaj izbranih dokumentov je opozarjalo na družinske razmere, ki so se urejale z ženitnimi, izročilnimi in dednimi pogodbami. Te pogodbe so še posebej zanimive, kadar vsebujejo popise hišne opreme.

Zadnja dva panoja sta bila namenjena zadevam skupnega pomena, med drugim vipavski železnici, elektrarnam, ajdovski industriji, razdeljevanju skupnih zemljišč in volitvam.

V štirih vitrinah je bilo na ogled štirinajstih originalnih dokumentov, ki so nas popeljali v Lokarjev notarski arhiv. Izbrani so bili najznačilnejši notarski spisi z notarjevimi žigi in podpisi v dveh različnih državnih okvirih.

Razstavo so popestrili še trije eksponati: grafična upodobitev Lokarja, ki jo je ustvaril Veno Pilon, in

povečana fotografija prikazujeta notarja v lovski opravi, originalna napisna tabla pa je označevala notarsko pisarno. Le-to je moral notar po prihodu fašizma odstraniti, sorodnikom pa jo je uspelo ohraniti. Ob ponovni uvedbi notariatov v novi slovenski državi so jo izročili sedanji ajdovski notarki Lauri Čermelj.

Razstava je bila nato od 9. marca pa do 15. oktobra 2004 v skrčeni varianti, brez originalov, grafike in napisne table, na ogled v preddverju Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici.

Razstavni katalog prinaša na 30 straneh opis Lokarjevega življenja in dela ter seznam vseh eksponatov.

Metka Nusdorfer Vuksanović

Milko Mikola, Logotipi celjskih industrijskih podjetij, razstava in katalog, ZAC, Celje 2004.

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC) je od 30. 9. 2004 do 15. 12. 2004 pripravil odmevno razstavo s temo Logotipi in podobe celjskih industrijskih podjetij avtorja dr. Milka Mikole. Avtor razstave in spremljajočega kataloga z enakim naslovom, arhivski svetnik Milko Mikola, je idejo za postavitve razstave dobil ob urejanju in preučevanju gradiva številnih fondov z gospodarskega področja, ki ga pokriva ZAC, pa tudi zbirk in fotografij, ki jih na to temo za obdobje 19. in 20. stoletja hrani ZAC.

Avtor razstave se ukvarja s preučevanjem zgodovine celjske industrije, o kateri pričajo samo še ohranjeni arhivski dokumenti. Mednje sodijo tudi njihovi logotipi, ki jih hrani ZAC. Ker ti logotipi

predstavljajo pomembne pričevalce preteklosti celjske industrije, imajo pa tudi določeno umetniško vrednost, se je avtor odločil, da njihove reprodukcije izda v posebni publikaciji.

Namen razstave je bil obiskovalcem prikazati, kako je mogoče iz logotipov – nekateri med njimi so povsem preprosti, saj vsebujejo samo ime in sedež ter kvečjemu še zaščitni znak podjetja, nekateri pa so vsebinsko mnogo bogatejši in je na njih zapisano tudi, kdaj je bilo podjetje ustanovljeno, kaj je proizvajalo in katera priznanja je prejelo za svoje izdelke – sklepati kakšen je bil videz podjetja. Ker so logotipi navadno še okrašeni z različnimi ornamentami, vsaj nekateri med njimi predstavljajo prave male umetnine in nam s svojim videzom zagotavljajo tudi estetski užitek.

Celje je mesto z dolgo in bogato industrijsko tradicijo, ki sega vse do leta 1873, ko je z ustanovitvijo Cinkarne dobilo svoje prvo pomembnejše podjetje. Nato so do konca 19. stoletja sledila še nekatera nova podjetja, za Celje je bila med njimi vsekakor najpomembnejša tovarna emajlirane posode, ki jo je leta 1894 ustanovil Adolf Westen. Celje je zato že pred prvo svetovno vojno stopilo na pot industrijskega razvoja, pravi razcvet pa je doživelo med obema vojnama, saj je bilo takrat na celjskem že okrog štirideset podjetij. Tako še danes v Celju in njegovi okolici ni